

W. proti ŠVAJČIARSKU

Rozsudok z 26. januára 1993

NEOFICIÁLNE ZHRNUTIE A OKOLNOSTI PRÍPADU

A. Základné skutočnosti

Pán W. bol podozrivý zo spáchania niekoľkých trestných činov proti majetku. Bol zatknutý 27. marca 1985 a vzatý do väzby z obavy, že ujde, že bude pôsobiť na svedkov alebo spoluobvinených alebo že bude ináč mariť vyšetrovanie skutočností dôležitých pre trestné stíhanie a že bude pokračovať v trestnej činnosti. Obvinenia súviseli s činnosťou približne 60 švajčiarskych a zahraničných spoločností, ktoré ovládal, a s udalosťami existujúcimi sčasti od roku 1977. Obvinenia boli vznesené aj proti ďalším jedenástim osobám. Vyšetrovanie viedli dvaja osobitne na tento účel vymenovaní vyšetrovací sudcovia. Týkalo sa približne dvesto bankových účtov, zahŕňalo vypočúvanie sťažovateľa, jeho spoluobvinených a iných osôb pri približne tristo päťdesiatich príležitostiach a jeho výsledkom bol vyšetrovací spis, ktorý pozostával zo 711 zväzkov a z originálnych dokladov, ktoré sami osebe zaberali v policiách priestor v dĺžke vyše 120 metrov. Škody, ktoré vznikli v tomto prípade, sa odhadovali najmenej na 50 000 000 švajčiarskych frankov (CHF). Medzi marcom 1985 a májom 1988 podal sťažovateľ osem žiadostí o prepustenie z väzby, ktoré boli všetky zamietnuté. Dňa 2. septembra 1988 bola voči sťažovateľovi podaná obžaloba na Majetkovom trestnom súde (*Wirtschaftsstrafgericht*) kantónu Bern, ktorý ho 30. marca 1989 po súdnom pojednávaní trvajúcom takmer šesť týždňov uznal za vinného zo spáchania *inter alia* rôznych trestných činov kvalifikovaného podvodu (*gewerbsmäßiger Betrug*), falšného konkurzu (*betrügerischer Konkurs*), falšovania dokladov (*Urkundenfälschung*) a úmyselného podvodného protizákonného vedenia spoločnosti (*qualifizierte ungetreue Geschäftsführung*). Bol odsúdený na jedenásť rokov väzenia a na peňažný trest 10 000 CHF. Uložený trest odňatia slobody mu bol skrátený o 1 465 dní, ktoré strávil vo väzbe.

B. Konanie pred Európskou komisiou pre ľudské práva

Sťažnosť bola Európskej komisii pre ľudské práva (ďalej len „Komisia“) podaná 20. septembra 1988 a 9. októbra 1990 bola vyhlásená za prijateľnú.

Vo svojej správe z 10. septembra 1991 Komisia zhrnula fakty a vyjadrila názor, že bol porušený článok 5 ods. 3 Dohovoru (deviatimi hlasmi k jednému).

Komisia postúpila prípad Európskemu súdu pre ľudské práva (ďalej len „Súd“) 13. decembra 1991.

VÝŇATOK Z ROZSUDKU

PRÁVNÝ STAV

ÚDAJNÉ PORUŠENIE ČLÁNKU 5 ods. 3 DOHOVORU

28. Sťažovateľ tvrdil, že dĺžka väzby nebola v súlade s článkom 5 ods. 3 Dohovoru, ktorý ustanovuje:

„Každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanovením odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Prepustenie sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie.“

Vláda s týmto tvrdením nesúhlasila, kým Komisia sa s ním stotožnila.

29. Doba, ktorá sa musí vziať do úvahy, začala plynúť 27. marca 1985, dňom zatknutia W., a skončila sa 30. marca 1989, keď ho Bernský majetkový trestný súd uznal za vinného (pozri odseky 7 a 24). Trvala tak štyri roky a tri dni.

30. Postoj Komisie sa zakladal na názore, že článok 5 ods. 3 v sebe obsahuje určenie maximálnej dĺžky väzby. Súd sa nemôže stotožniť s týmto názorom, ktorý navyše nemá oporu v jeho judikatúre. Judikatúra v skutočnosti hovorí, že primeraný čas nemôže byť určený *in abstracto* (pozri *mutatis mutandis* rozsudok Stögmüller proti Rakúsku z 10. novembra 1969, séria A, č. 9, str. 40, ods. 4). Ako už Súd v rozsudku Wemhoff proti Spolkovej republike Nemecko z 27. júna 1968 rozhodol, primeranosť dĺžky pokračujúcej väzby obvinenej osoby musí byť určená v každom prípade podľa jej osobitných charakteristík (séria A, č. 7, str. 24, ods. 10). Pokračujúca väzba môže byť v danom prípade oprávnená, iba ak existujú konkrétne náznaky, že ide o skutočnú požiadavku verejného záujmu, ktorá napriek princípu prezumpcie nevinny prevažuje nad pravidlom rešpektovania slobody jednotlivca.

Je v prvom rade úlohou vnútroštátnych súdnych orgánov, aby preskúmali všetky okolnosti hovoriace za existenciu alebo proti existencii takejto požiadavky a aby ju posúdili pri rozhodovaní o žiadostiach o prepustenie. Súd je povolaný rozhodnúť, či bol, alebo nebol porušený článok 5 ods. 3 hlavne na základe dôvodov uvedených v týchto rozhodnutiach a na základe pravdivých dôkazov uvedených sťažovateľom v jeho žiadostiach o prepustenie.

Pretrvávajúce dôvodné podozrenie, že zaistená osoba spáchala trestný čin, je podmienkou *sine qua non* zákonnosti pokračujúcej väzby, ale po uplynutí určitého

času to už ďalej nepostačuje. Súd musí potom posúdiť, či pretrvávali iné dôvody uvádzané súdnymi orgánmi, ktoré oprávňovali pozbavenie slobody. Tam, kde boli takéto dôvody „závažné“ a „postačujúce“, Súd musí tiež zistiť, či príslušné vnútroštátne orgány preukázali v konaní „náležitú usilovnosť“ (pozri nedávno vydaný rozsudok Tomasi proti Francúzsku z 27. augusta 1992, séria A, č. 241-A, str. 35, ods. 84).

A. Dôvody pokračujúcej väzby

31. Pri zamietaní žiadostí o prepustenie W. na slobodu sa švajčiarske súdy opierali okrem závažného podozrenia voči nemu o tri hlavné dôvody, ktoré uvádzala aj vláda: nebezpečenstvo úteku, obava z pôsobenia na svedkov a spoluobvinených a potreba zabrániť obvinenému v páchaní ďalších trestných činov.

1. Nebezpečenstvo úteku

32. Podľa sťažovateľa čím dlhšie trvala jeho väzba, tým menšia bola pravdepodobnosť, že ujde pred spravodlivosťou. Po určitom čase bolo v jeho záujme vykonať trest, ktorý by bol vzhľadom na možnosť podmieneného prepustenia sotva dlhší, ako čas už strávený vo väzbe. Dodal, že ponúkol peňažnú záruku a že po jeho odsúdení nevyužil udelené voľno na opustenie väzenia na útek.

33. Súd poukazuje na to, že nebezpečenstvo úteku sa nemôže posudzovať iba na základe závažnosti možného trestu. Musí sa zhodnotiť s prihliadnutím na veľký počet iných závažných faktorov, ktoré buď potvrdia existenciu nebezpečenstva úteku, alebo spôsobia, že nebezpečenstvo sa bude zdať také malé, že nemôže oprávniť na väzbu (pozri už spomínaný nedávno vydaný rozsudok Tomasi, séria A, č. 241-A, str. 37, ods. 98). V tejto súvislosti treba brať na zreteľ najmä povahu osoby, o ktorú ide, jej morálne zásady, finančné zdroje, jej väzby so štátom, v ktorom je trestne stíhaná, a jej medzinárodné kontakty (pozri *mutatis mutandis* rozsudok Neumeister proti Rakúsku z 27. júna 1968, séria A, č. 8, str. 39, ods. 10).

Bernské súdy sa vo svojich podrobne odôvodnených rozhodnutiach opierali o osobitné charakteristické znaky sťažovateľovej situácie, ktorý po presťahovaní zo Švajčiarska do Monte Carla často navštevoval Nemecko, Anglicko, Spojené štáty a ostrov Anguilla (kde sa predpokladá, že bol majiteľom banky). Takto si vytvoril množstvo blízkych vzťahov so zahraničnými krajinami. Navyše niekoľkokrát vyhlásil, že si želá odísť žiť do Spojených štátov. Existovali určité indicie, že ešte stále disponoval značnými finančnými prostriedkami mimo vlasti a vlastnil niekoľko rôznych pasov. Ako muž žijúci samotárskym spôsobom života, ktorý nemal potrebu nadväzovať kontakty, by nebol mal ťažkosti skrývať sa a žiť mimo Švajčiarska.

Federálny súd starostlivo preskúmal tieto dôvody 7. novembra 1985, 25. augusta 1986 a 25. apríla 1988 (pozri odseky 15, 16 a 20). Tak, ako už poznamenal Európsky súd (pozri *inter alia* už spomínaný rozsudok Neumeister, séria A, č. 8, str. 39, ods. 10), aj federálny súd pri poslednej uvedenej príležitosti uznal, že nebezpečenstvo úteku sa zmenšilo, pretože dĺžka väzby narástla. Federálny súd však vyjadril názor, že fakty uvedené trestným oddelením (*Anklagekammer*) potvrdzovali úmysel W. utiecť spravodlivosti, a mohli podľa zákona postačovať na preukázanie, že takéto nebezpečenstvo ešte vždy existovalo.

Súd nemá žiadny dôvod, aby dospel k inému záveru. V tomto prípade vyšetro-

vanie stále odhaľovalo ďalšie trestné činy, ktoré mohli mať za následok prísnejší trest. Navyše okolnosti tohto prípadu a osobnosť sťažovateľa oprávňovali príslušné súdy odmietnuť jeho ponuku z 18. mája 1988 poskytnúť peňažnú záruku (ktorú odmietal poskytnúť ešte krátko predtým – 1. februára). Obidve skutočnosti – výška sumy (30 000,- CHF) a neznámy pôvod peňazí, ktoré mal zaplatiť, znamenali, že by to nebolo dostatočnou zárukou, že sťažovateľ by sa rozhodol neuniknúť spravodlivosti, aby o peňažnú záruku neprišiel.

Nakoniec skutočnosť, že sa sťažovateľ po odsúdení vrátil do väzenia po každom udelení voľna, nemôže spätne vyvrátiť platnosť názoru, ktorý prijali súdy.

2. Nebezpečenstvo kolúzie

34. W. tvrdil, že riziko kolúzie nemohlo v žiadnom prípade pretrvávať po 29. apríli 1988, po dni, keď vyšetrojúci sudcovia vyhlásili, že podajú obžalobu (pozri odsek 13). Najneskôr v tento deň sa muselo dospieť vo vyšetrovaní do štádia, v ktorom bolo takéto nebezpečenstvo rozptýlené.

35. Súd bez ťažkostí chápe, že orgány považujú za potrebné ponechať podozrivého vo väzení prinajmenšom na začiatku vyšetrovania, aby mu zabránili mariť ho zvlášť v takom zložitom prípade, ako bol tento, kde boli nevyhnutné početné náročné vyšetrovacie úkony. Z dlhodobého hľadiska však požiadavky vyšetrovania už nepostačujú ani v prípade ako tento na to, aby oprávniť na takúto väzbu. Pri normálnom behu udalostí sa uvádzané riziká plynutím času znižujú, pretože informácie boli získané, svedecké výpovede boli zaznamenané a vyšetrovanie bolo skončené (pozri rozsudok Clooth proti Belgicku z 12. decembra 1991, séria A, č. 225, str. 16, ods. 43).

36. S cieľom preukázať existenciu podstatného rizika kolúzie a jeho pretrvávania až do začatia súdneho procesu, poukázalo trestné oddelenie najmä na mimoriadny rozsah prípadu, na neobvyklé množstvo zhabaných dokladov a ich spleťtý stav, ktorý bol úmyselne spôsobený, a na veľký počet svedkov, ktorí museli byť vypočutí vrátane svedkov v zahraničí. Doplňujúci argument založilo trestné oddelenie na osobnosti sťažovateľa, ktorého správanie tak pred zaistením, ako aj po ňom odzrkadľovalo jeho úmysel systematicky vymazať všetky dôkazy o jeho zodpovednosti napríklad falšovaním alebo zničením účtovných dokladov. Podľa trestného oddelenia existovali tiež určité indicie oprávňujúce mať obavy, že by sťažovateľ mohol zneužiť znovuzískanú slobodu na činnosť, ako je odstraňovanie stále skrytých dôkazov, ktorých pravdepodobná existencia vyplývala z iných dokumentov, vyrábanie falošných dôkazov alebo tajné dohovory so svedkami, ktorej vykonávanie by bolo uľahčené tiež zložitým zapletením šesťdesiatich spoločností, ktoré ovládal, a jeho vplyvom na zamestnancov. Nakoniec trestné oddelenie poznamenalo, že v apríli 1987 bolo vyšetrovanie rozšírené na trestné činy, ktoré spáchal a ktoré boli pôvodne predmetom súdneho konania v Nemecku.

Žiadosť o prepustenie skúmal federálny súd niekoľkokrát a v každom jednotlivom prípade sa starostlivo preskúmalo, či tieto dôvody skutočne vyžadovali predloženie väzby. Je pravda, že federálny súd 7. novembra 1985, 4. júna 1986, 24. marca 1987 a 25. apríla 1988 vyzval vyšetrojúcich sudcov, aby usilovne pracovali a aby zadovážili chýbajúce doklady a výpovede čo najskôr, ako to len bude možné (pozri odseky 15 – 17 a 20), ale nikdy nevyhlásil existenciu nebezpečenstva kolúzie. Naopak potvrdil, že takéto riziko existovalo aj počas doby, ktorá nasledovala po skončení vyšetrovania, a po podaní obžaloby (2. septembra 1988). Federálny súd zobral do úvahy

nielen osobnosť pána W. a jeho minulosť, ale tiež v prvom rade okolnosť, že podľa súdneho spisu W. vyrábal v iných súdnych konaniach dôkazy, aby sa zbavil obvinenia, antidatoval písomnosti a manipuloval so svedkami (pozri odsek 22).

Ani tu Súd nemá dôvod, aby vyslovil nesúhlas s názorom federálneho súdu. Vnútroštátne orgány boli teda oprávnené posúdiť okolnosti tohto prípadu ako oprávňujúce na väzbu aj na základe nebezpečenstva kolúzie.

3. Nebezpečenstvo opakovania trestnej činnosti

37. Podľa vlády tu bolo aj riziko, že ak by bol sťažovateľ prepustený, páchal by ďalšie trestné činy. I keď podľa trestného oddelenia bolo stále odôvodnené považovať za potrebné mu v tom zabrániť, federálny súd nepreskúmal napadnuté rozhodnutia z tohto hľadiska, pretože nebezpečenstvo, že ujde, a nebezpečenstvo kolúzie samy osebe oprávňovali na pokračujúcu väzbu. Súd vyslovil ten istý názor.

4. Záver

38. Na záver možno povedať, že dve uvedené nebezpečenstvá boli v tomto prípade závažnými a dostatočnými dôvodmi. Neboli iba prostými „zvýškovými“ rizikami, ako sa to zdalo Komisii (pozri odsek 145 Správy Komisie).

B. Priebeh konania

39. Priebeh konania sa musí takisto preskúmať.

40. Podľa sťažovateľa vyšetrojúci sudcovia zapríčinili značné prieťahy vo vyšetrovaní. Vypočúvali ho celé týždne napriek tomu, že im 11. apríla 1986 jasne povedal, že na základe práva nevypovedať nebude viac odpovedať na ich otázky. Na dôvažok nemali potrebné zázemie na vyšetrovanie, ktoré bolo navyše zložené len do určitej miery, pretože pri neexistencii účtovných dokladov neexistovali dokumenty, ktoré by bolo potrebné preskúmať.

41. Vláda zdôraznila, že tento prípad bol najzložitejším prípadom majetkovej trestnej činnosti, akým sa doteraz v kantóne Bern zaoberali. Zďaleka presiahol všetky ostatné prípady tohto druhu tak rozsahom, ako aj zložitosťou. Zozbierané písomnosti zabrali v policiách priestor v dĺžke 120 metrov. Navyše žiadna iná väzba netrvala nikdy tak dlho. Vyšetrovacie orgány nezanedbali nič na účel skompletizovania vyšetrovacieho spisu a dokonca vytvorili organizačnú jednotku skladajúcu sa z dvoch vyšetrovujúcich sudcov, ktorým priamo pri práci pomáhali osoby vymenované výlučne do tejto organizačnej jednotky vrátane dvoch špecialistov – policajtov a štyroch administratívnych pracovníkov. Generálny prokurátor kantónu mal nad nimi dohľad. Mali aj významnú technickú podporu vrátane počítačového vybavenia. Kým sa dospelo ku konečnému rozsudku, ktorý mal 1 100 strán, prebehlo spolu 350 výsluchov vrátane 36 výsluchov sťažovateľa a približne 30 rozhodnutí bolo vynesených o odvolaniach podaných sťažovateľom.

Sťažovateľ navyše nepodal ani jednu sťažnosť proti spôsobu, akým bolo vyšetrovanie vedené. Jediným cieľom jeho opakovaných žiadostí bolo dosiahnuť, aby mu do-

volili využiť právo na obhajobu, pokiaľ ide o každý nový dôkaz odhalený vyšetrovaním.

42. Súd poznamenáva, že federálny súd už 7. novembra 1985, keď preskúmaval primeranosť dĺžky napadnutého pozbavenia slobody, venoval pozornosť priebehu konania. Po prešetroaní dospel k záveru, že sťažnosti W. sú v tomto smere neopodstatnené (pozri odsek 40). Federálny súd, obávajúc sa príliš dlhej doby väzby, pravidelne vyzýval kantonálne orgány, aby konali čo najrýchlejšie, a dokonca im dával sám osobitné inštrukcie a taktiež sledoval, či sa splnili. Teda napriek určitým obavám nikdy nepovažoval čas, ktorý strávil sťažovateľ vo väzbe, za neprimeraný. Podľa neho bol v prvom rade sťažovateľ zodpovedný za pomalý priebeh vyšetrovania. Pri rekonštrukcii finančnej situácie v spoločnostiach, ktoré ovládal, boli veľké ťažkosti, čo spôsobil stav ich účtovníctva. Zdôraznil, že veci sa ešte viac skomplikovali, keď sa sťažovateľ rozhodol odmietnuť vypovedať, čím sa spomalil postup vyšetrovania (pozri odsek 10).

Berúc do úvahy intenzívnu nepretržitú kontrolu, ktorú vykonával najvyšší vnútroštátny súd, Súd v podstate súhlasí s argumentáciou vlády, ktorá je zhrnutá v odseku 41. Poznamenáva, že právo obvineného vo väzbe na prejednanie jeho prípadu zvlášť rýchlo nesmie byť prekážkou úsilia súdov vykonať svoje úlohy s náležitou starostlivosťou (pozri okrem iných rozsudkov *mutatis mutandis* už spomínané rozsudky Wemhoff a Tomasi, séria A., č. 7, str. 26, ods. 17 a č. 241-1, str. 52, ods. 102). Súhlasiac v tomto smere s Komisiou, Súd nenašiel obdobie, počas ktorého by vyšetrovatelia nevykonávali vyšetrovanie s potrebnou rýchlosťou, ani sa tu nevyskytli iné prieťahy zapríčinené možným nedostatkom personálu alebo vybavenia. Súd je teda názoru, že dĺžku väzby možno v tomto prípade v podstate pripísať výnimočnej zložitosti prípadu a správaniu sa sťažovateľa. Ten síce nemal povinnosť spolupracovať s orgánmi, ale musí niesť dôsledky, ktoré jeho správanie mohlo v postupe vyšetrovania zapríčiniť.

C. Záver

43. Súd preto rozhodol, že článok 5 ods. 3 nebol porušený.

Z TÝCHTO DÔVODOV SÚD

Rozhodol piatimi hlasmi k štyrom, že nebol porušený článok 5 ods. 3.

Vyhotovené v anglickom a vo francúzskom jazyku a vyhlásené na verejnom pojednávaní v Budove ľudských práv v Štrasburgu 26. januára 1993.

Marc-André EISSEN

tajomník

v zastúpení predsedu

Franz MATSCHER

súdca

V súlade s článkom 51 ods. 2 Dohovoru a pravidlom 53 ods. 2 Rokovacieho poriadku Súdu sú k uvedenému rozsudku pripojené tieto osobitné názory:

- a) nesúhlasný názor p. Pettitiho,
- b) nesúhlasný názor p. Walsh a p. Loizou,
- c) nesúhlasný názor p. De Meyera.

M. A. E.

F. M.

NESÚHLASNÝ NÁZOR SUDCU PETTITIHO

Hlasoval som za rozhodnutie, že článok 5 bol porušený, dištancujem sa úplne od hlasovania väčšiny Komory a ľutujem, že prípad nebol postúpený plénu Súdu.

Podľa môjho názoru rozhodnutie v prípade W. sa v skutočnosti odchyľuje od pôvodnej judikatúry Európskeho súdu v otázke prezumpcie neviny a obmedzení, ktoré majú byť uplatnené na väzbu.

Rozhodnutie, ktoré bolo prijaté, aj keď sa vzťahuje iba na prípad W., by sa mohlo interpretovať ako povoľujúce väzbu v trvaní štyroch rokov v prípadoch, ktoré sa týkajú porušenia obchodnoprávných predpisov – konkurzov, trestných činov týkajúcich sa obchodných spoločností, podvodného protizákonného vedenia spoločnosti atď.

Filozofia článku 5 a Európskeho dohovoru ma vedie k prijatiu takéhoto nesúhlasného názoru. Článok 5 je ustanovením, ktoré chráni slobodu jednotlivca a obmedzuje väzbu na presne vymedzené prípady, nevyhnutne sa tu musí uplatniť reštriktívny výklad.

Článok 5 v spojení s článkom 6 je významným ustanovením Dohovoru na ochranu prezumpcie neviny.

Súd zasadaajúci či v pléne, alebo v komore zaujal vždy striktný postoj k preskúmaniu súladu s článkom 5, ktorý mal obmedziť dĺžku väzby. V tomto prípade prevážili dôvody uvedené švajčiarskym federálnym súdom. Podľa mňa federálny súd nesprávne prijal kritérium hodnotenia rizika uniknutia pred spravodlivosťou, ktoré ide nad znenie článku 5. Nemôže sa predsa zvrátiť dôkazné bremeno a žiadať zadržanú osobu, aby dokázala, že neujde. Ide o negatívny dôkaz, ktorého pravdivosť je v skutočnosti nemožné preukázať. Musela by sa pridať ďalšia výnimka z článku 5, pretože iba uväznenie odstraňuje všetko nebezpečenstvo uniknutia spravodlivosti.

V tomto prípade sa súdne orgány reálne nepokúsili požadovať vysoké sumy ako záruku (bežná prax vo Švajčiarsku) ani stanoviť podmienky na striktný súdny dohľad, ktorý by odvrátil každé nebezpečenstvo úniku, keďže existencia pobytu v zahraničí nebola dostatočná na to, aby sa stalo takéto nebezpečenstvo určité. Zdá sa, že kantonálne súdne orgány boli preťažené počtom spisov, ktoré sa týkali W. Ale v prípade konkurzov poskytujú správy likvidátorov, občianske žaloby podané veriteľmi a odborné posudky vypracované v konkurznom konaní presné dôkazy, ktoré môžu urýchliť vyšetrovanie. Veľké množstvo dokumentácie nevyjadruje žiadnu výnimočnú zložitost', pretože išlo hlavne o účtovné a obchodné doklady.

Pri výklade článku 5 a podstaty väzby sa musí brať na zreteľ, že „sloboda je pravidlom, väzba výnimkou“. Zadržanie alebo väzba nesmie byť na ujmu prezumpcie neviny. Ale táto prezumpcia neznamená iba to, že sudca sa na obžalovanú osobu nepozera ako na vinnú, neznamená iba to, že nevystupuje ako vinná ani pred tretími osobami, ale znamená aj to, že obžalovanému sa má umožniť, aby dokázal čeliť svojmu postaveniu až do vynesenia rozsudku. Ako extrémny prípad uvádzam, že osoba, ktorá vie, že je vinná, musí mať možnosť pri ponechaní na slobode po vznesení obvinenia upraviť si svoj profesijný a rodinný život a pripraviť sa na budúcnosť. V každom prípade, ako to Európsky súd často potvrdil, väzba „nemôže byť použitá ako predpoklad“ odsúdenia (pozri rozsudok Letellier z 26. júna 1991 a rozsudok Tomasi z 27. augusta 1992). Nemôže odrážať pocity alebo presvedčenie sudcu o vine obvineného.

Ak by sme vyšli z tradičnej judikatúry Európskeho súdu, skonštatovali by sme, že v prípadoch, ako je Neumeister (rozsudok z 27. júna 1968) a Stögmüller (rozsudok z 10. novembra 1969), Súd neakceptoval väzbu dokonca ani v trvaní približne dvoch rokov.

Ak by sme sa odvolali na komparatívne trestné právo, videli by sme, že priemerná dĺžka väzby je kratšia ako dva alebo tri mesiace a v prípade majetkovej trestnej činnosti a konkurzov je priemerná dĺžka kratšia ako jeden rok.

Trestný poriadok kantónu Bern v § 111 ustanovuje, že „počas vyšetrovania má zostať obvinený spravídla na slobode“, pokiaľ tu nie je riziko, že ujde, riziko, že odhaľovanie pravdy by bolo zmarené, ak by obvinený zneužil svoje ponechanie na slobode, alebo je tu obava, ak obvinený úmyselne spáchal ďalší trestný čin počas vyšetrovania, že by mohol spáchať podobné trestné činy. Zdá sa, že tieto zásady sa v prípade W. neuplatnili striktné.

Kriminológovia majú tiež na pamäti skutočnosť, že každý rok sú tisícky osôb, ktoré sú obvinené z trestných činov a držané vo väzbe čo možno najdlhšie, neskôr zbavené obžaloby. Väzba spôsobuje v takýchto prípadoch nespravodlivosť alebo vyvoláva pochopiteľný nepokoj v spoločnosti, ktorý vedie ku kritike súdneho systému.

Skutočnosť, že švajčiarsky federálny súd vyniesol veľmi dlhý rozsudok a potvrdil prísny trest, nemôže za týchto okolností ospravedlniť dlhú dĺžku väzby, zvlášť ak švajčiarsky federálny súd predtým čiastočne zmenil, v časti týkajúcej sa rizika kolúzie, rozhodnutie predlžovať väzbu založenú na kritériu, ktoré bolo predmetom zasluženej kritiky.

Európska komisia pôvodne navrhla sedem kritérií na prešetrenie väzby. V prípade W. Európska komisia správne zistila a konštatovala vo svojej správe určité skutočnosti a konanie, ktoré ju viedlo k odhlasovaniu devätnástimi hlasmi k jednému, že Dohovor bol porušený. Išlo o konkurzy medzi rokmi 1982 a 1984 (skutočnosti siahali do roku 1977), zatknutie W. 17. marca 1985, šiesti z dvanástich spoluobvinených zostali na slobode, osemnásť domových prehliadok medzi marcom 1985 a júnom 1986, prvé zatykače boli vydané 3. apríla 1985, potom nasledovala séria pomerne zmätených etáp:

„26. V počiatočnom štádiu trestného konania *sa objavili ťažkosti pri uplatnení práva jednotlivých obvinených osôb na nahliadnutie do vyšetrovacieho spisu*. V jednom štádiu boli vyšetrovacie orgány toho názoru, že nahliadnutie do vyšetrovacieho spisu by sa malo zamietnuť na niekoľko rokov. Spolu bolo proti rozhodnutiam vyšetrovacích orgánov podaných štrnásť sťažností a odvolaní. Po apríli 1986 bolo povolené obvineným nahliadnuť približne do 90 % vyšetrovacieho spisu a po 22. októbri 1986 sa mohli oboznámiť prakticky s celým spisom.

27. Vyšetrovacie orgány vypočuli sťažovateľa, ostatných obvinených a iné osoby spolu približne 350-krát. Od 11. apríla 1986 však sťažovateľ viac neodpovedal na otázky, ktoré mu kládli vyšetrovacie orgány. Tieto ho napriek tomu vypočúvali ešte 36-krát (...)

40. Súd (federálny) poznamenal (25. augusta 1986), že dvaja vyšetrujúci sudcovia poverení vyšetrovaním pracovali dovtedy veľmi intenzívne, ale že doposiaľ ešte nezačali s vyhodnocovaním materiálov vo vzťahu k vznesenému obvineniu. Ani nebolo jasné, či má byť nariadené vypracovanie odborných posudkov, pokiaľ ide o účtovníctvo spoločností, a psychiatrické vyšetrenie sťažovateľa. Nakoniec súd rozhodol, že dĺžka vyšetrovacej väzby sťažovateľa sa ešte veľmi nepriblížila k dĺžke trestu, na kto-

rý mohol byť sťažovateľ v budúcnosti odsúdený, aj keď v tomto ohľade zašlo vyšetrovacie oddelenie pravdepodobne príliš ďaleko, keď predpokladalo, že prípadný trest by mohol byť vyšší ako päť rokov.

41. V júli a v októbri 1986 vyšetrovacie orgány nariadili vypracovanie dvoch samostatných odborných posudkov, ktoré sa týkali účtovníctva spoločností a tiež nariadili psychiatrické vyšetrenie sťažovateľa. Posudok o účtovníctve bol predložený 10. apríla 1987 a psychiatrický posudok bol predložený 22. decembra 1986. Posledný z uvedených posudkov potvrdil, že sťažovateľ je plne trestne zodpovedný (*Zurechnungsfähigkeit*).

(...)

52. Federálny súd dospel k záveru, že prieťahy možno ospravedlniť dodatočnou prácou, ktorá vyplývala z vyšetrovania. Navyše prekročenie maximálne povolenej lehoty trvania väzby by sa mohlo pripustiť, pokiaľ vyšetrovacie orgány vykonávali vyšetrovanie rýchlo. Kým vo svojom rozhodnutí z 24. marca 1987 federálny súd predpokladal maximálnu dĺžku väzby v trvaní dva a pol roka, vyšetrovacie orgány medzitým prebrali vyšetrovanie, ktoré sa proti sťažovateľovi viedlo v Spolkovej republike Nemecko. Napriek tomu dĺžka väzby by sa nemala *príliš priblížiť k predpokladanej maximálnej dĺžke trestu odňatia slobody*“.

(...)

65. Federálny súd 19. augusta 1988 *čiastočne vyhovel* ďalšiemu odvolaniu sťažovateľa, ktoré podal na základe verejného práva. S odvolaním sa na judikatúru orgánov Dohovoru súd rozhodol, že *sťažovateľovi nebola v priebehu vyšetrovania daná možnosť vyjadrovať sa* k stanoviskám prokurátora (*Generalprokurator*) a vyšetrojúcich sudcov.

(...)

67. Súd rozhodol, že iba teoretické nebezpečenstvo kolúzie nie je postačujúce na ospravedlnenie ďalšej väzby. V prípade sťažovateľa však existovali konkrétne indicie, že takéto nebezpečenstvo existovalo. Súd sa odvolal *inter alia* na strach vyjadrený bernskými orgánmi, že ak by bol sťažovateľ z väzby prepustený, pokúsil by sa dohodnúť so svojou ženou a niekoľkými inými osobami na výrobe dôkazov, ktoré by ho zbavili obvinenia. Súd tiež poznamenal, že 2. septembra 1988 bola proti sťažovateľovi podaná obžaloba, ... a preto nemožno povedať, že dotknuté orgány nedbali na inštrukcie súdu z 25. apríla 1988.“¹

Obžaloba proti sťažovateľovi bola podaná 2. septembra 1988 a odsúdený bol 30. marca 1989 za trestné činy, z ktorých niektoré siahali až do roku 1977. Civilné a obchodné vyšetrovanie sa začalo v roku 1983 a 27. marca 1985 bol zatknutý.

Rozhodnutia vnútroštátnych orgánov prezrádzajú určité nedostatky pokiaľ ide o prekážky, s ktorými sa stretla obhajoba v snahe získať prístup k celému vyšetrovaciemu spisu a tiež tendencie brať do úvahy trest, ktorý mohol byť uložený, s cieľom „ospravedlniť“ predĺženú väzbu. Súd mohol vyvodiť dôsledky z takéhoto posúdenia. Predtým vždy odmietal akceptovať koncepciu väzby, ktorá počíta s následným odsúdením (pozri už spomínaný rozsudok Letellier a rozsudok Kemmache z 27. novembra 1991).

Argument, ktorý si osvojila väčšina v rozsudku W., sa mi nezdá byť primeraný vo vzťahu k štvorročnej väzbe:

„Berúc do úvahy intenzívnu nepretržitú kontrolu, ktorú vykonával najvyšší vnútroštátny súd, Súd v podstate súhlasí s argumentáciou vlády, ktorá je zhrnutá v odseku 41.

Poznamenáva, že právo obvineného vo väzbe na prejednanie jeho prípadu zvlášť rýchlo nesmie byť prekážkou úsilia súdov vykonať svoje úlohy s náležitou starostlivosťou (pozri okrem iných rozsudkov *mutatis mutandis* už spomínané rozsudky Wemhoff a Tomasi (...).“

Takýto výklad článku 5 by mohol viesť k väčšiemu uprednostňovaniu vedenia vyšetrovacích spisov pred právom na slobodu. Z dôvodu rýchlosti vyšetrovania možno pripustiť vyhovieť požiadavkám práce sudcov v prípade obvineného, ktorý je na slobode alebo ktorého väzba sa práve začala, ale nie v prípade väzby trvajúcej tak dlho. Európsky súd v predchádzajúcich prípadoch nikdy neakceptoval väzbu v trvaní štyroch rokov. Ani skutočnosť, že sťažovateľ údajne spáchal ďalšie trestné činy počas väzby, nemôže ospravedlniť jej predlžovanie. Buď sa toto obvinenie vzalo do úvahy a sudca bol povinný vydať osobitný zatykač na osobitné trestné činy, alebo potom súd nemohol použiť túto skutočnosť ako argument zamietnutia prepustenia na slobodu.

Skutočnosť, že súdne konania týkajúce sa majetkovej alebo finančnej trestnej činnosti sú veľmi zložité a vyžadujú si rozmanité vyšetrovanie, nemôže ospravedlniť predĺženú väzbu. Je známe, že vyhotovenie účtovnej správy v tejto oblasti vždy zaberie veľmi dlhý čas, čo môže predĺžiť vyšetrovanie. Ale v prípadoch konkurzov sudcovia špecialisti vedia, ako najlepšie použiť správy likvidátorov tak, aby sa vyhli predlžovaniu vyšetrovania, čo nebolo v tomto prípade, keď konkurzy W. pochádzali z roku 1982. Je potrebné navyše poznamenať, že vypracovanie účtovnej správy nariadil súd v júli 1986, a nie v apríli 1985, i keď to bolo opatrenie, ktoré bolo z právneho hľadiska nevyhnutné už od zatknutia.

Ak si zoberieme ako typický príklad oficiálnu štatistiku francúzskeho ministerstva spravodlivosti, ktorú by sme mohli zameniť s podobnými štatistickými výsledkami iných európskych štátov s porovnateľnou populáciou, zoznam závažných a menej závažných trestných činov v roku 1989 (podobné čísla sú z rokov 1990 – 1992) ukazuje v prípade konkurzov priemernú dĺžku väzby dva mesiace (v siedmich prípadoch tri mesiace, iba jeden presahuje osem mesiacov), v prípadoch podvodu, vydierania a úžerníctva priemernú dĺžku od štyroch do ôsmich mesiacov. Napriek tomu vo Francúzsku parlament často s poľutovaním odsudzoval neprimerane dlhú väzbu a pokúšal sa to napraviť novelizáciou Trestného poriadku.

Štúdium právnickej literatúry z oblasti trestného práva a trestnej politiky ukazuje, že žiadny univerzitný odborník alebo praktik v Európe neschvaľuje väzbu v trvaní štyroch rokov v prípadoch majetkovej trestnej činnosti, aj keď ide o opakovanú trestnú činnosť. Vo svojich publikáciách najvýznamnejší odborníci vyslovujú ľútosť nad neprimeranou dĺžkou väzby. Napríklad p. Vassalli, bývalý taliansky minister spravodlivosti, člen ústavného súdu a autor reformy trestného práva, vo svojom diele Ľudské práva a dĺžka väzby, Spravodlivý proces (*Droit de l'homme et durée de l'a détention, Guisto Processo*) 1989, podobne p. Chiavario vo svojej knihe Vývoj práva a trestné konanie (*Evolution du droit et procédure pénale*), 2. zväzok, v knihe Trestná politika (*Politique criminelle*), Guiffre 1991, podobné sú belgické právne názory a francúzske právne názory autorov Delmasa-Martyho, Boulaca, Levasseura (pozri *Revue de science criminelle et de droit comparé a Mélanges Levasseur*, vyd. Litec).

Štúdium väzby v anglickom práve profesorom L. H. Leighom, ktorý je profesorom na Londýnskej škole ekonomických vied (*London School of Economics*) prinieslo podobné závery. V roku 1986 vláda uistila Dolnú snemovňu (*House of Commons*), že priemerná dĺžka času stráveného vo väzbe do súdneho procesu (spolu za všetky trestné činy prerokované v skrátrenom ako aj v riadnom konaní, *summary and indictable offences*) bola päťdesiatšedem dní. V roku 1985 to bolo priemerne 10,5 týždňa, v roku

1987 to bolo 12,9 týždňa. Pre závažnejšie trestné činy je čas strávený vo väzbe stále primeraný (pozri Ministerstvo vnútra – *Home Office, Criminal Justice, a working paper*, 1986).

Judikátúra týkajúca sa väzby tiež vplýva na trestnú politiku členských štátov, ktorá je konfrontovaná s vážnymi krízami a niekedy vzburami zapríčinenými preplnenosťou väzníc a čiastočne nadmerným využívaním väzby. Sudcovské kolégiá sú znepokojené touto situáciou. Európsky súd má preto prostredníctvom jeho judikatúry zodpovednosť, pokiaľ ide o trestnú politiku. Ospravedlniť štvorročnú väzbu je urobiť krok späť v histórii trestného práva, navrátiť sa do „prehistorickej“ éry Lombrosovej školy myslenia.

Ak by sme preskúmali celkový vývoj trestného práva v Európe od neúspechu pozitivistckej školy, dospeli by sme k tomu, že

1. veľký počet členských štátov prijal právne predpisy, ktoré uzakoňujú maximálnu dĺžku väzby (šesť mesiacov alebo jeden rok, napr. v Československu),
2. judikátúra ostatných členských štátov všeobecne ohraničuje dĺžku väzby na približne šesť mesiacov až dva roky,
3. vyučovanie prebiehajúce v školách, ktoré vzdelávajú sudcov o Európskom dohovore o ľudských právach, a jeho článku 5 má snahu presvedčiť ich, aby obmedzovali väzbu opierajúc sa o judikáturu Európskeho súdu, pretože niektorí vyšetrovací sudcovia majú tendenciu predlžovať väzbu s cieľom vyvinúť tlak na obvinené osoby a prinútiť ich, aby sa priznali alebo aby vypovedali, čo smeruje k zrušeniu práva nevypovedať,
4. komparatívne právo ukazuje, že žiadna krajina (okrem Švajčiarska) neuplatňuje väzbu v trvaní štyroch rokov v oblasti konkurzu a podvodu, dokonca ani pri trestných činoch, ktoré sú závažnejšie ako majetkové trestné činy.

História Európskeho dohovoru a vývoj judikatúry jeho orgánov sa vyznačujú veľkou starostlivosťou o ochranu slobody jednotlivca a o obmedzenie väzby prinajmenšom v prípadoch bežných trestných činov.

Vyučovanie prebiehajúce v školách, ktoré vzdelávajú sudcov a advokátov, je ovplyvnené tými istými zásadami. V členských štátoch Rady Európy, v ktorých sa uplatňuje vyšetrovacie súdne konanie, skúsení právnici zaznamenali, že niektorí sudcovia majú niekedy sklon vopred vykonať trest prostredníctvom väzby alebo vyvíjať odkladaním výsluchov po celé mesiace tlak na obvineného, aby sa priznal, zatiaľ čo boli jeho žiadosti o prepustenie na slobodu zamietané. V tomto prípade sa môže odmietnutie W. spolupracovať vysvetliť ťažkosťami, s ktorými sa stretával, keď žiadal, aby sa mu umožnilo nahliadať do celého vyšetrovacieho spisu. Poznamenal to federálny súd. V každom prípade toto odmietnutie „spolupracovať“ nemohlo ospravedlniť predlžovanie väzby, ktorá trvala tak dlho. Obvinený je oprávnený riskovať, že jeho negatívne správanie počas vyšetrovania môže byť pre neho „handicapom“ v súdnom konaní.

Nepriaznivé účinky predlžovania väzby sú dobre známe kriminológom a právnikom pracujúcim v oblasti trestného práva.

Jeho uplatnenie niektorými vyšetrojúcimi sudcami môže premeniť vyšetrovanie na donucovanie k priznaniu alebo na potrestanie za odmietnutie priznať sa. Je známe, že pre dosiaľ netrestaných nastáva odstrašujúci a odradzujúci účinok väzby počas prvých dní alebo týždňov. Predlžovanie je preto nepotrebné a škodlivé. Poznáme

príliš veľa prípadov samovrážd alebo rýchleho úmrtia zapríčineného chorobou počas väzby a preto je potrebné podporovať v európskom učení trestného práva tendenciu kritizovať zneužívanie väzby.

Súd sa stotožnil a podľa môjho názoru chybné uznal za správne odôvodnenie švajčiarskeho federálneho súdu ale bez toho, aby prijal koncepciu federálneho súdu o posudzovaní primeranosti medzi väzbou a možným budúcim trestom pri činnosti súdov. Súd tak teda nezmenil svoj predchádzajúci spôsob myslenia a judikatúru, ktoré odmietali akceptovať, že väzba by mohla predpokladať trest, ktorý má byť ešte len uložený súdom.

Osobitné okolnosti prípadu W. nepochybne relativizujú dosah rozhodnutia Európskeho súdu. Súd bude mať na rozhodnutie iné prípady, ktoré mu umožnia, aby lepšie vyjadril svoju „filozofiu“ trestnej politiky v oblasti väzby, pretože pokiaľ ide o slobodu, musí sa zachovať všestranná koncepcia jej ochrany.

Na základe všetkých týchto dôvodov som dospel k záveru, že článok 5 bol porušený.

NESÚHLASNÝ NÁZOR SUDCOV WALSHA A LOIZOU

1. Sťažovateľ bol zatknutý na základe obvinenia z podvodu 27. marca 1985. Pojednávať sa začalo 17. februára 1989 a skončilo 30. marca 1989. Sťažovateľ strávil viac ako štyri roky vo väzbe, očakávajúc súdne konanie. Počas tohto obdobia podal na švajčiarskych súdoch osem neúspešných žiadostí o prepustenie na slobodu. Teraz sa sťažuje, že je obeťou porušenia článku 5 ods. 3 Dohovoru.

2. Príslušný Trestný poriadok kantónu Bern v § 111 ustanovuje, že: „Počas vyšetrovania má zostať obvinený spravidla na slobode.“ Toto ustanovenie sa vo väčšom rozsahu reprodukuje v odseku 25 rozsudku Súdu. Vyšetrojúci sudca je však oprávnený ponechať obvineného vo väzbe, ak sú dôvody „na predpoklad, že existuje riziko, že ujde alebo že obvinený by zneužil slobodu na to, aby maril alebo ohrozoval odhaľovanie pravdivých skutočností prípadu, alebo že obvinený, ak úmyselne spáchal počas vyšetrovania ďalší trestný čin, bude páchať ďalšie trestné činy“. Ak obvinený nemá trvalé bydlisko vo Švajčiarsku, tiež sa predpokladá, že ujde.

3. Článok 5 ods. 3 Dohovoru uchováva právo na slobodu počas súdneho konania a citlivo umožňuje, aby sa táto sloboda podmienila zárukou, „že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie“. Ťažko domyslieť tvrdé následky zamietnutia prepustenia na slobodu u osoby vo väzbe, ktorá je obvinená z trestného činu (na ktorú sa hľadá ako na nevinnú). S najväčšou pravdepodobnosťou stratí zamestnanie, možno príde o domov, jej rodinný život môže byť úplne narušený a rodina sa môže dostať do stavu núdze a dokonca manželstvo môže stroskotať. Osoba, o ktorej sa predpokladá, že je nevinná, nemôže byť, aby sme boli spravodliví, vystavená takým hrozným následkom, pokiaľ dôvody urobiť tak, úplne neprevažujú nad všetkými ostatnými okolnosťami.

Ľahostajnosť k tomuto vážnemu problému v členských štátoch možno vyvodiť zo skutočnosti, že podľa príslušných štatistík počet neodsúdených osôb, ktoré boli držané vo väzbe, kolíše podľa jednotlivých krajín od 7 % do 52 % z celkového počtu uväznených osôb.

4. Od sudcov rozhodujúcich o žiadostiach o prepustenie z väzby sa očakáva, že budú rozhodovať o nastolenom probléme na základe dôkazov. Nemalo by tu existovať žiadne miesto na špekuláciu alebo intuíciu zo strany sudcov ako náhrada za objektívny dôkaz. Otázky, o ktoré tu ide, by sa mali posudzovať na základe takého istého objektívneho kritéria, ktoré je základom súdneho konania, ako všetky ostatné sporné otázky. Tento prípad tak, ako bol prezentovaný Súdu, neodhaľuje žiaden záznam z výsluchu svedkov, ktorí by boli vypočúvaní v súvislosti s možnosťami sťažovateľovho úteku alebo sťažovateľovho zasahovania do dokazovania, alebo jeho manipulovania s dôkazmi, ktoré už boli zhromaždené. Argument jedného zo švajčiarskych súdov, podľa ktorého zlé vedenie účtovníctva zo strany obvineného (na ktoré sa odvoláva v odseku 16 väčšinový rozsudok) urobilo vyšetrovanie zložitejším a preto hovorilo proti jeho predbežnému prepusteniu, nie je dôvodom, ktorý by sa mal, keď sa všetko starostlivo uvaží, proti nemu použiť. Podobne jeho údajné odmietnutie spolupracovať pri zhromažďovaní dôkazov proti vlastnej osobe je tiež neobhájiteľné na podopretie odmietnutia povoliť mu prepustenie na slobodu. Je vždy úlohou súdu, aby stanovil podmienky prepustenia na slobodu a môže to urobiť dokonca až v takom rozsahu, že prepustený sa musí denne hlásiť na políciu, ak existuje nejaké podozrenie, že ujde. Ak trvá nejaké podozrenie zo zasahovania do dôkazov, môže byť uložená rozumná podmienka, ktorá obmedzí styk s určitými konkrétnymi osobami alebo prístup do určitých úradov alebo k dokumentom. Zdá sa, že nič z toho sa nezobralo vážne do úvahy, ak sa to vôbec zobralo do úvahy.

5. Najzávažnejšou otázkou je posúdenie možnosti páchania trestných činov v budúcnosti. Odôvodnenie v tomto prípade je popretím celého základu systému Dohovoru na ochranu slobody a trestného konania.

Tento argument je porušením rešpektovania požiadavky článku 6, podľa ktorého sa považuje každá osoba za nevinnú, pokiaľ nebude uznaná vinnou, a má snahu potrestať ju za trestné činy, ktoré ani nespáchala, ani sa o ich spáchanie nepokúsila. Používame termín „trest“, pretože pozbavenie slobody, často za reštriktívnejších podmienok, ako sú tie, ktoré sa uplatňujú u odsúdených osôb, sa musí považovať za trest, pokiaľ sa nepreukáže, že sa vyžaduje na zabezpečenie ustanovenia sa obvinenej osoby na pojednávanie.

Prezumpcia nevinoty až do odsúdenia, ktorú vyžaduje článok 6, nie je prázdna fráza. Ide o veľmi reálnu vec a nie len o procesné pravidlo, ktoré sa uplatňuje iba na pojednávaní. Navyše uväznenie pred pojednávaním má často nepriaznivý účinok na vyhladky osoby na oslobodzujúci rozsudok z dôvodu ťažkostí, v mnohých prípadoch až nemožnosti obvineného a jeho právnych poradcov adekvátne skúmať prípad a pripravovať obhajobu.

6. Podľa nášho názoru väzba sťažovateľa sa neukázala potrebná ani ospravedlniteľná podľa ustanovení Dohovoru. Dôkazné bremeno musí niesť ten, kto vydal rozhodnutie prikazujúce väzbu, a nie zadržaná osoba, aby preukázala svoje právo byť na slobode.

Podľa nášho názoru bol porušený článok 5 ods. 3.

NESÚHLASNÝ NAZOR SUDCU DE MEYERA

Tento prípad nebol jednoduchý. Vyžadoval si starostlivé preskúmanie, ktoré nevyhnutne zabralo určitý čas.

Ale ako to už federálny súd v novembri 1985 povedal, toto „môže ťažko ospravedlniť niekoľkoročnú vyšetrovaciu väzbu“. ²

Sťažovateľ bol v skutočnosti pozbavený slobody počas obdobia o niečo dlhšieho ako štyri roky skôr, ako bol odsúdený. Tento zásah do „pravidla rešpektovania slobody jednotlivca“ ³ a do prezumpcie nevinoty bol taký vážny, že ho nemôžem považovať za prijateľný. ⁴

² Odsek 35 Správy Komisie

³ Rozsudok Neumeister proti Rakúsku z 27. júna 1969, séria A, č. 8, str. 37, ods. 5

⁴ Ak obvinený využije svoje právo „nespolupracovať s orgánmi“, môže to určite spomaliť postup vo vyšetrovaní (ods. 42 in fine rozsudku), ale nie je akceptovateľné, že by mal byť prinútený „niesť následky“ spočívajúce v predlžovaní väzby.